

Antwoordmodel natuurkunde olympiade 2005 eerste ronde

15 gesloten vragen: 2 punten per juist antwoord.

1	B	4	A	7	C	10	C	13	D
2	C	5	C	8	C	11	A	14	C
3	A	6	C	9	D	12	A	15	B

4 open vragen: maximumscore per vraag 5

1. Verkeersvliegtuig

Ten eerste dient men zich te realiseren dat het geluid achter het vliegtuig gehoord wordt en dat daarom de onderste grafiek die van het geluid is.

[1]

Uit de grafiek zijn twee belangrijke momenten te halen:

Het moment waarop het vliegtuig passeert (hoek = 0 graden), dan wordt het geluid onder een hoek $\alpha = 36^\circ$ gehoord. Als v de snelheid van het vliegtuig is en v_{gel} de geluidssnelheid,

$$\text{dan geldt: } \sin(36^\circ) = \frac{v}{v_{\text{gel}}} = \frac{v}{340} \text{ zodat } v = 200 \frac{\text{m}}{\text{s}} = \left(720 \frac{\text{km}}{\text{h}}\right).$$

[2]

Uit het moment ($t = 14,0 \text{ s}$) waarop het geluid loodrecht boven de waarnemer is, volgt de kortste afstand tot de waarnemer:

$$\text{afstand} = 340 \cdot (14,0 - 5,0) = 3,1 \cdot 10^3 \text{ m} = (3,1 \text{ km})$$

[2]

2. Looping

Omdat er geen wrijvingskracht werkt, geldt: $E_z[\text{in P}] = E_z + E_k[\text{in Q}]$.

$$\text{Dus: } mg \cdot 5R = mg \cdot R + \frac{1}{2}mv^2 \rightarrow v^2 = 8gR$$

[1]

De normaalkracht F_n in Q is gelijk aan de middelpuntzoekende kracht F_{mpz} .

Er werkt in Q een horizontale kracht naar het middelpunt ter grootte van

[2]

$$\frac{mv^2}{r} = \frac{m \cdot 8gR}{R} = 8mg$$

Voorts werkt er nog een verticaal omlaag gerichte zwaartekracht $F_z = mg$ en deze twee krachten leveren samen de resulterende kracht

$$F_{\text{res}} = \sqrt{(8mg)^2 + (mg)^2} = \sqrt{65} \cdot mg = 8,1 \cdot mg.$$

[2]

3. Tas aan het stuur

Trillingstijd van de tas ($l = 60$ cm): $T = 2\pi\sqrt{l/g}$ ($= 1,55$ s) [1]

trapfrequentie is dus $f = \frac{1}{2\pi}\sqrt{g/l}$ ($= 1/1,55 = 0,64$ Hz) [1]

overbrengingsverhouding is $N = 1: 2,4$

frequentie achterwiel is dus $f_a = Nf$ ($= 2,4 / 1,55 = 1,54$ Hz) [1]

$R = 0,35$ m

Snelheid is dus $v = 2\pi Rf_a = NR\sqrt{g/l}$ $= 3,4$ m/s ($12,2$ km/h) met [2]

een marge van $0,5$ m/s.

4. Druppel in buis

De temperatuur blijft gelijk, dus de wet van Boyle geldt voor de linkerkant en voor de rechterkant.

Links was de druk p en wordt met de versnelling a . Rechts was de druk p en wordt deze p_r .

De druppel wordt door het drukverschil $\Delta p = p_l - p_r$ tegengehouden als hij een afstand s naar links is gegaan.

$$p_0V_0 = p_1V_1 \rightarrow p_1 \cdot A(x-s) = p \cdot Ax \rightarrow p_1 = \frac{px}{x-s} \text{ en analoog } p_r = \frac{pz}{z+s} \quad [2]$$

het drukverschil uitwerken levert dan op:

$$\frac{\Delta p}{p} = \frac{x}{x-s} - \frac{z}{z+s} = \frac{s(x+z)}{(x-s)(z+s)} \quad [1]$$

De druppel moet een drukverschil krijgen van $\Delta p = \frac{F}{A} = \frac{ma}{A} = 0,96 \text{ N/cm}^2$

Invullen van de gegevens en uitwerken levert een tweedegraadsvergelijking van s op:

$$s^2 + 302,5s - 200 = 0$$

Dit uitwerken levert op $s = 0,66$ cm en voor de nieuwe $x = 20 - 0,66 = 19,3$ cm. [2]